

Peter Michelsen, *Danish wheel ploughs*, Copenhagen 1959.

Navedeno delo je dejansko katalog, ki vsebuje reprodukcije fotografij 192 danskih plugov s kolci. Poleg krajšega uvoda objavlja avtor še karto krajev, od koder so objavljeni plugi, literaturo, ki se nanaša na terminologijo, dalje kratice muzejev, bibliografske krajšave itd. Čeprav so v besedilu pod reprodukcijami fotografij posameznih plugov upoštevani marsikateri važni podatki in morem tudi o objavljenih fotografijah na splošno reči, da so odlične, pa zelo dvomim, če bo ta katalog v polni meri koristil etnologu, ki se bo kdaj kasneje lotil znanstvene obdelave danskih plugov. Avtor sam se v uvodu zaveda raznih pomanjkljivosti, med drugim pomanjkljivosti fotografij, na katerih so posamezne nadrobnosti plugov bolj ali manj slabo razvidne, zaveda pa se hkrati tudi preskopih informacij o plugih. V katalogu pogrešamo predvsem opise plugov, risbe detajlov in pa nomenklaturo sestavnih delov. Zato se upravičeno vprašujem, ali je bilo smiselno izdati tako pomanjkljiv katalog, ki sicer ima, kakor sem že dejal, vsekakor svoje dobre strani. Če bi kdo pripomnil, češ da je to delo v bistvu le katalog z ilustracijami plugov, pa si je treba končno zastaviti vprašanje, ali je sploh katalog ustreznega oblika za tak predmet, kakor so prav orna orodja.

Boris Orel

Deutsche Volkslieder mit ihren Melodien. Hrsg. v. Deutschen Volksliedarchiv. 4. Band: Balladen (IV/2). Walter de Gruyter & Co., Berlin 1959.

Dve leti za prvim snopičem¹ je izšel sedaj drugi snopič 4. knjige z 10 baladami. Po literarni strani jih je osem obdelal prof. dr. E. Seemann (eno po študiji pok. J. Meiera), dve pa dr. H. Siutz. Glasbeno-analitično delo je vse iz rok prof. dr. W. Wiora.

Med desetimi baladami, ki vse še spadajo v krog družinskih tragedij, so bodisi po številnosti zapisov, bodisi po razširjenosti med različnimi narodi, precejšnje razlike. Za našo in jugoslovansko folkloristiko sploh so izmed teh neposredno važni tisti baladni tipi, ki so zastopani tudi oziroma predvsem na našem ozemlju. To je do neke mere št. 79 »Die Schlangenköchin«, ki kaže prav svojevrstno sliko razširjenosti, z enim daleč naokoli osamljenim primerom iz Slovenske Koroške, ki ima — mimogrede rečeno — tudi edinstveno metrično obliko v naši ljudski pesmi. V izvrstnem Seemannovem analitičnem prijemu bi poleg obravnavanih vsebinskih in formalnih kriterijev morda tudi metrična oblika te balade, svojevrstna in v vseh deželah večinoma sorodna, lahko pomagala do nekaterih sklepov o razvoju te pesmi pri različnih narodih. Začuda v celotnem delu doslej vprašanje metrične oblike ni bilo obravnavano niti v tekstih niti v glasbenih analizah. Ta pomanjkljivost je deloma odpravljena pri št. 85 in 86 tega snopiča.

Predvsem je važno za nas pet balad (št. 80—84) iz bivšega kočevskega nemškega jezikovnega otoka. Med temi je pod št. 80 obravnavana balada »Srce iz prsi vzeto« (gl. Strekelj, 159—169), pri kateri stoji štirim kočevskim zapisom nasproti 76 slovenskih, hrvaških in srbskih primerov. V podrobnejši analizi je prikazan južnoslovanski izvor balade. Seemannova domneva o dvakratnem kočevskem prevzemu od slovanskih sosedov je zelo verjetna, a bržkone v obratnem vrstnem redu kot je navedeno na str. 225. Ta balada spada pri nas med redke primere pesmi, ki nastopajo v različnih metričnih oblikah, in že to samo kaže na dolgo razvojno dobo in visoko starost. Če je kočevski zapis 4 po obliki soroden metrični obliki trodelnega osmerca 3/2/5, ki je v tej pesmi na jugoslovanskem ozemlju danes najmočnejše zastopana, je na drugi strani kočevska ljudska pesem v zapisih 2 in 3 ohranila posebno obliko arhaičnega slovanskega deseterca 5/5, ki je v naših primerih ohranjena le še v Plohlovem zapisu iz hrvaškega Zagorja (Strekelj, 162) in je verjetno temeljna oblika Cafove redak-

¹ Gl. poročilo podpisane v Slov. etnografu XI, 1958, 253 sl.